

מו"אז בקעת הירדן
ועדה חקלאית

משרד החקלאות ופיתוח הכפר
שירות ההדרכה והמקצוע
מחוז העמקים

מו"פ בקעת הירדן

למגדלי הפלפל בביקעת הירדן

המלצות לקראת החורף "שבושש להגיע"

סיכום סיור ומפגש מגדלים שהתקיים ביום רביעי 3 לנובמבר 2010

מאפיינים:

העונה הנוכחית התחילה בהתמודדות לא קלה בקשיים שלא היינו מורגלים בהם בשנים האחרונות: אקלים- הקיץ היה חם מהרגיל וגם היום החום ממשיך והחורף בושש להגיע, אף שהנבואה ניטלה מאיתנו מאז חרב בית המקדש, נראה כי החום הינו חלק מהמגמה של התחממות כדור הארץ שחלקה כנראה נובעת מתהליכים טבעיים וחלקה האחר מושפעת ממעשי ידי אדם, הגברת פלטות גזי החממה נותנת גם היא את רישומה. מבחינתנו יש להיות ערניים ולהטמיע את השינויים שבעתיד יש סיכוי טוב שנאלץ להתאים את הנוהגים המקובלים לתנאים משתנים.

האקלים המשתנה עשוי להשפיע על שינוי מועדי זריעה/שתילה מיטביים, לדרוש התאמות אגרו-טכניות כמו כמויות מים, הצללה שונה או אמצעי צינון נוספים ועשויה ואולי כבר משפיעה על מופע מזיקים ומחלות במהלך העונה, ולרצף אפשרי של מזיקים לאורך כל העונה. לכל המצב אין תשובות והמלצות סדורות התגובה המתבקשת אבל דרושה תשומת לב מריבית וחשיבה משותפת של חקלאים, מדריכים, חוקרים ואנשי חברות וזאת בנוסף להתמודדות בגורמים מעשי ידי אדם כמו זמינות פועלים, זמינות מים ועלותם, והיבטים שיווקיים שמשפיעים ומושפעים גם הם.

בעיית החום

שטחים רבים ובעיקר שתילות מוקדמות סבלו קשה מהטמפרטורות הגבוהות ששררו ועדיין שוררות, ההשפעה נכרה בחנטה, בכמות החנטים וגם באיכות הפרי המתפתח, חלק מהפרי שחנט מוקדם הוא קטן עם מספר זרעים קטן ומעוות דבר שיקשה על שיווקו. בשטחים רבים נשרו קומות פרי שגרמו לכך שהחנטה התחילה גבוה יחסית. יש להתייחס למצב החנטה וגודל הצמח בהחלטות הקשורות בדישון והשקיה, מועד החלפת רשת בפלסטיק ודומה.

הגנת הצומח: עדכון בעיית שתילים נגועים בבקטריות (אביתר אתיאל, המדריך הארצי לפלפל דיווח על סיכום

סיור בערבה בהעדרה של תמר אלון שנאלצה לקדם את בירור התופעות בפלפל מול מעבדות במרכז הארץ). בכ- 6000 דונם בביקעה ובערבה נשתלו בשתילים נגועים כנראה בבקטריה, שמקורם כנראה במשתלה מסוימת. בתחילה מיד אחרי השתילה נראו עלים מצהיבים ונושרים ואף זוהתה בקטריה מקבוצת הקסנטונומס. תופעת ההצהבה והנשירה נבלמה עם התבססות הצמחים ורוב השטחים נראים היום נקיים מסימנים.

במספר מצומצם של שטחים, (שטח אחד בביקעה ואחד בערבה) ישנם צמחים נובלים שמתאפיינים בהחמה בצניורות ההובלה בחלקו התחתון של הצמח. הנושא נבדק בימים אילו בידי מיטב אנשי המקצוע וברגע שתיהנה מסכנות והמלצות לפעולה באם יהיה צורך בפעולת תגובה נדווח ונעדכן.

קימחונית- עדיין אין דיווחים על נגיעות בקימחונית בפלפל, יתכן כי האקלים החם והיבש משפיע, בכל אופן יש להמשיך ולעקוב ולהתחיל בטיפול מניעה בחומרים המקובלים, מומלץ לשלב טיפולי גופרית שמדבירים את אקרית העיוותים ובמינונים ותדירות נכונה לא יפגעו משמעותית בפעילות האויבים הטבעיים.

כנימות עש הטבק- ישנה פעילות ערה של עש ברוב השטחים. אף שהעש לא מעביר וירוסים בפלפל בישראל יש למנוע יצירת אוכלוסיות גדולות שיפרישו טל דבש ויצרו פירות דביקים שעליהם מתפתחת גם פייחת. בנוסף מסתמנת בעיה של שבירת חומרי הדברה מוכרים שיעילותם הולכת ופוחתת ולכן מומלץ לשלב טיפולים סדירים חומרים דמויי LQ-215 (זוהר דליה) או כנימת (דע קדם) למניעת התבססות העש ולהקטנת האוכלוסייה. חומרים אילו הם דטרגנטים ואינם פוגעים באויבים טבעיים ואינם יוצרים עמידות.

רשתות- (עיקרי הדברים שנמסרו על ידי איציק אסקירה מדריך מבנים ומיכון) בשטח ניכרת נסיגה באיכות הרשתות, בעיקר הרשתות צפופות המוכרות כרשת 50 מ"ש. ישנן רשתות שעשויות מחוט דק יותר שמשמעו חורים גדולים יותר ברשת ויכולת קלה יותר בחדירת חרקים. ישנן רשתות בהן החוטים זזים ומגדילים את החורים וישנן רשתות שעשויות מחומר נחות שמתבלות מהר יותר.

לאור המצב בשטח ישנה חשיבות עליונה להקפיד ולרכוש רק רשתות מדגמים ויצרנים הרשומים במנהלת ההשקעות של משרד החקלאות ולדרוש תעודות המעידות על כך שהרשתות נבדקו במכון בדיקה אובייקטיבי ומוסמך.

רשתות מאושרות עוברות בדיקות להתאמה לצפיפות החוטים קוטרם וגודל חורי הרשת במכון להנדסה חקלאית של מנהל המחקר החקלאי בנוסף חשובה בדיקת אטימות לחדירת חרקים במעבדתה של ד"ר לאה צרור במרכז המחר גילת של מנהל המחקר החקלאי.

בכל מקרה יש לרכוש רשת רק מספקים מוכרים שגם אחראיים למוצר אותו הם מוכרים וליזהר מהזדמנויות רגעיות שאין להן גיבוי מקצועי. ראוי לדרוש מסמך המתחייב לאורך החיים של הרשת.

יריעות כיסוי - לאור מזג האוויר החם מומלץ לא למהר בהחלפת גגות הרשת בפלסטיק בחממות ובמנהרות. כדאי להמתין לפחות עד סוף גל החום הנוכחי שאנו מקוים שיגמר ברוב במהרה בימינו. יש לזכור את ארועי הקרה בינואר 2008 בה ניתן היה לראות הבדלים חדים בביצועי הפלסטיק תוך יתרון בולט ליריעות כיסוי עם תוסף טרמי המוכר כ- IR. עקבות המחיר, מגדלים נוטים להשתמש ביריעות מיסוג ערבה, יריעות שפותחו בזמנו לצורך גידול מלונים בערבה שם הפלסטיק משמש תקופה קצרה בלבד, בפלפל, שעונת גידולו ארוכה יש צורך בפלסטיק אמין יותר ובעל תכונות משופרות שכוללות:

- לפחות 65% תרמיות
 - עד 50% פיזור אור נראה פיזור אור רב יותר עשוי לפגוע בשקיפות.
 - יש צורך בלפחות 85% מעבירות אור נראה.
 - מייצב UV שקוף שאינו משפיע על מעבירות האור.
 - לא לקחת יריעות עם גוון ירוק צהבהב, יש כיום מייצבים שקופים שלא משפיע על מעבר האור
 - עובי יריעה לפחות 0.12 מילימטר, פלסטיק דק יותר עשוי לא לעמוד בעומסי רוח שצפויים בבקעת הירדן.
 - תמיד מומלץ לשמור דוגמה מכל יריעה למשמרת למקרה ויידרש ברור עתידי.
- במבנים ברוחב גמלון של 9.6 מטר שם גובה הקודקוד מעל למפלס המרזב 2.7 מטרים העומסים הפועלים על הפלסטיק גדולים וחשוב עוד יותר לדאוג ליריעה מחוזקת.
- יש לזכור שהנזק מאובדן פלסטיק גדול בהרבה מההשקעה הנדרשת בפלסטיק איכותי.

השקיה (כפי שנמסר מפי אפריים ציפילביץ, מדריך שרות שדה)

עקב החום והלחות היחסית גדולה התאיידות השנה גבוהה יותר מהמקובל לעונה. במצב הזה לרוב החלקות מומלץ להשקות בשיעור של כ 80% מהתאיידות מגיגית- אבל חשוב להקפיד להתעדכן בשיעור התאיידות השבועי במענה הקולי של המו"פ. במקרה של חמסין יש להגביר מים לכדי 100 אחוז וגם לצמצם מרווחי השקיה. המרווח בין השקיות תלוי בסוג הקרקע, בסך הכול אחת ל 4-5 ימים ובמקרה של חמסין ניתן גם לעבור להשקיה יומית.

לגבי דישון מומלץ לבצע בדיקות קרקע ולדשן בהתאם. חנקן- הצמחים החונטים בימים אילו נמצאים בשיא של צריכת חנקן. בחלקות אורגניות או חלקות שקיבלו כמויות קומפוסט גדולות לא צריך למהר ולהתחיל לדשן, בחלקות ללא קומפוסט או עם כמויות קומפוסט קטנות, לספק עד 300 גרם לדונם ליום של חנקן צרוף (N). זרחן-כשהרמה נמוכה מ- 50 מ"ג לק"ג באולסן מומלץ לדשן גם בזרחן ברמה של 50-100 סמ"ק לדי ליום בהתאם לרמה בקרקע אשלגן- כשהרמה נמוכה מ- 1 מא"ק לליטר מומלץ לדשן באשלגן לפי 300-500 גרם תחמוצת אשלגן לדי ליום בהתאם לרמה בקרקע ולעומס היבול. מקובל להניח שהצמאה בפלפל גורמת להגברת חנטה, לדעת הצוות הפחתת מים בתקופת החנטה רצויה אבל לא עד כדי נזק נבילה לצמחים. פלפל שחונט בעקה קשה מידי עשוי להיות נחות באיכותו. בערבה עקב קרקע חולית מפסיקים דישון חנקני בתקופת החנטה, בביקעה עקב אופי הקרקע שמחזיקה הרבה יחסית מינרלים הפסקת הדישון כנראה משפיעה פחות. יש שפותחים את הגג בעונת החנטה אבל זה נראה מסוכן מידי מבחינת הגנת הצומח.

סיור בניסיונות בתחנת צבי-

בתחנת הניסיונות מבוצעת סידרה רחבה של ניסיונות בנושאי ממשק גידול פלפל, המגדלים מוזמנים לבקר ולהתעדכן בזמן אמת. להלן טבלת הניסיונות המתקיימים השנה בפלפל:

שם הניסוי	מבנה	זן	צבע פרי	תאריך שתילה
הזנה אורגאנית	מנהרה	7182 (שתילים אורגאניים)	אדום	24/8/10
מצעים	בית צמיחה	7158	אדום	30/8/10
הזנה- חיי מדף	מנהרה	7182	אדום	18/8/10
הזנה – חיי מדף	מנהרה	7849	צהוב	18/8/10
נש"מ	מנהרה	7158	אדום	18/8/10
תשתיות קרקע	מבנה	7158	אדום	5/9/10
מבחן זנים	בית רשת			5/8/10
מבחן זנים	מנהרה			24/8/10
הדליה	מנהרה	ורגסה		5/9/10

להתראות

מדריכי בבקעת הירדן וצוות המו"פ

אפרים ציפליץ, דויד סילברמן, תמר אלון, זיוה גלעד, אורי אדלר, שמשון עומר, אציק אסקירה